

אי שפוט?

שלו. ציון החל מביט על עורך-הרין כמבט חשדני. תגיד, אתה בטוח שאתה מכיר את כל הטריקים של החוק, או אולי אני צריך עורך-דין יותר חכם מך, שיעשה דאוונינג לשופט?" כל העניין החל להיות מאוס על עורך-הרין, אבל הוא המשיך והסביר: "זה נכון שיש מיקרים מאוד נדירים, שבהם אדם עובר עבירה כמצב של מחלת-נפש, רופא קובע כי כאשר עשה את המעשה לא ידע מה הוא עושה, או לא הבין את מהות מעשהו מפאת מחלת-נפש שממנה סבל, אבל מאז המיקרה ועד הריון המישפטי הנאשם נרפא ושנ להיות אדם בריא. במיקרים כאלה, אם שוכנע בכך בית-המישפט, הוא מכריז כי הנאשם עשה אומנם את המעשה שהואשם בו, אך הוא אינו נושא באחריות פלילית למעשה זה בגלל מחלת-נפש. מבחינת החוק, לגבי עירעור על החלטה זו, היא נחשבת להרשעה, אולם אין הנאשם צפוי לעונש על המעשה. ומכיוון שכבר נשפט, אין הוא צפוי לעמוד לדין פעם נוספת על המעשה הזה.

אבל זה מיקרה מאוד-מאוד נדיר. בדרך כלל, כאשר מחליט בית-מישפט שאדם איננו אחראי למעשיו, הוא גם מחליט שהאדם הזה עדיין זקוק לאישפוז. ואז זה יותר גרוע מגורדין של מאסר.

בגורדין של מאסר אדם יודע בריוק לכמה שנים נידון, הוא יכול לבקש בקשת-חנינה, הוא מקבל בדרך כלל שליש על התנהגות-טובה, והוא יוצא מבית-הסוהר בזמן המיועד. לעומת זאת, אדם המאושפז בבית-חולים לחולי-נפש, מאושפז לתקופה בלתי-קצובה. זה תלוי אך ורק בהחלטה של רופאים ובוועדה רפואית ובמצבו של האיש.

הרבה אנשים, לא כליכך חולים, אחרי שהם מכלים איוו תקופה בבית-חולים לחולי-נפש, משתגעים לגמרי ולא רואים יותר את העולם הנורמלי לנצח. אז תעשה לך את החשבון שלך ותחליט. אני הולך כעת, ואתה תחשוב. תתייעץ ותאמר לי את החלטתך."

ציון חזר לחדר-המעצר מבוכלב כולו. ריבר אליו שעוה, סיפר לי סיפורים והיסטוריה, אבל אני יודע שאפשר לצאת מבית-חולים למשוגעים בלי בעיות. אני הרי עובר על הופא, אחרי שאשכנע אותו שאני משוגע — מה הבעיה לשכנע אותו אחרי כמה שבועות שאני כבר נורמלי? הרי אני באמת לא משוגע, רק עושה את עצמי. אני חושב שזה הכי טוב. מרדכי ביקש מציון שיסביר לו את

הביתה. גם במיקרה כזה, אחרי שתיבדק עוד פעם וימצאו שאתה במצב טוב יותר, מתחיל כל הסיפור מחדש. החלטות אלה אומרות רק שאי-אפשר לברר כרגע את המישפט שלך, כתב-האישום נגדך נשאר תלוי ועומד. כאשר מצבך ישתפר, ורופא יקבע שאתה שוב כשיר לעמוד לדין, יכול בית-המישפט להחליט לחזור ולדון בכתב-האישום נגדך. כאילו אתה אדם רגיל. במיקרה כזה לא הרווחת כלום, רק תקופת דחיה מסויימת, שאותה בדרך כלל מכלים בבית-חולים

עדיין חושב שזה בית-הבראה אחרי הסיפור הזה? שאל עורך-הרין. ציון הביט בזלזול בעורך-הרין שלו. ואללה, מה אתה יודע מהחיים שלך, אתה יפה-נפש. בטח מערכניקי, אתה ישבת פעם בבית-סוהר? ראת את האנשים שיושבים שם? אתה יודע איך הם מתנהגים למישהו חדש שאין לו כבוד אצלם? על מעשי-סדרום ואונס שמעת? או מה אתה מספר לי על זקן בלי שיניים או זקנה עם עיניים מורות — אני אוכל אותם לארוחת-ביוקר; אני רוצה אישפוז; שמעת?"

עורך-הרין הניד את ראשו ואמר: "בסדר, ציון, זה החיים שלך. אני רק עורך-הרין שלך, לא אמא שלך ולא אבא שלך. אני את שלי עשיתי, סיפרתי לך מה זה אישפוז, היתר בידך."

דאוונינג לשופט

אבל לסני שאתה מחליט "אסופית, אני חייב להסביר לך גם את המצב המישפטי. אם טענע שאתה סובל ממחלת-נפש ולכן אינך אחראי למעשיך, תהיה חונת-ההוכחה לך עלינו. אתה תישלח לבריקות בבית-חולים פסיכיאטרי. אחרי שהרופא ישוחח איתך ויעקוב אחרי התנהגותך כמוסר במשך תקופה מסויימת, הוא יגיש את הדוח שלו. הוא יכול להחליט שאתה שפוי, או שאתה סובל מהפרעות נפשיות שאינן בגדר מחלת-נפש, ואז אוטומטית אתה חוזר לכלא והמישפט נמשך כרגיל.

הרופא יכול להחליט שאתה סובל ממחלת-נפש, ועל כן אתה כעת אינך כשיר לעמוד לדין, כי אתה לא מסוגל להבין את מה שמדברים אליך, אינך יכול ליצור קשר עם עורך-הרין שלך ולהגן על עצמך במישפט. במיקרה כזה יהליט השופט שאתה נשלח לאישפוז עד שצבך ישתפר. השופט יכול אפילו להחליט, לפי המלצת הרופא, שלמרות מחלתך אתה לא זקוק כרגע לאישפוז ויכול ללכת

מיטות, כיסאיץ אחד ושולחן קטן. ליד כל מיטה עמד ארוך-לילה ישן. רק סגרנו את הדלת והיא נפתחה מייד. אשה זקנה בעלת מבט מוזר בעיניים הציצה בנו, כשיר אחת מכסה את עיניה. הצלחנו לנעול את הדלת וישבנו בחדר הסגור כשעינינו עוקבות בחשש אחרי ידית-הדלת המתנועעת ללא הרף.

החדר היה בריוק ליד פינת הטלי וויזיה שבמיסדרון. צעדים ודישדוש רגליים נשמעו לפתע מן המיסדרון, ומישהו רפק בדלת ואמר: פיתחו, זה החדר שלי!"

פתחנו וראינו את בעלה של האשה. גם הוא היה לבוש פיג'מה ונראה עייף מאוד. ישבנו בחדר והוא הוציא מארוך-הלילה הנעול שלו את המיס מכיס המישפטיים, ועיינתו בהם.

לפתע נכנס עוד אדם לחדר ואמר בקול צרור: זה החדר שלי. מה אתם עושים כאן? הוא הביט במבט מאיים על שלושתנו, והתקרב קרוב מאוד. הקליינט שלי, שכנו לחדר, הרגיע אותו ואמר לו שאני עורך-הרין שלו, והוא נרגע. הוא נכנס למיטתו, התכסה בשמיכה מעל ראשו והחל שר משהו בקול צרוד אך ילדותי, קול שהעביד צמרמורת בעמוד-השדרה שלי.

האדם השני שנכנס לחדר נראה די נורמלי, הוא ניגש אלינו וביקש שיגריה. הוא הדליק אותה ועמד לידנו כשהוא מעשן. אני לא יודע מדוע, אבל ככל פעם שהוא עמד מאחורי היתה לי הרגשה שהוא עומד לשרוף את שיערי. היתה כליכך עצבני, שלא יכולתי להתייבז בקריאת החומר.

אחרינו חרישית מייד כשעברנו את הסף. באותה שעה היתה המחלקה ריקה כמעט מאדם, מכיוון שכל החולים אכלו ארוחת-ערב בחדר-האוכל. רק ישיש אחד, לבוש פיג'מה חסרת-כפתורים, שיערו פרוץ ופיו חסר

מיכל אלקיים האשמה ברצח

שיניים, הכיט בנו לרגע וניגש קרוב אלינו. "למי באתם? חזר ושאל, וכל מאמצינו לנער אותו מאיתנו לא עזרו. "הוקן החל מושך בשקיות הפלסטיק המלאות מזון שהביאה האשה לבעלה, והתחנן שניתן לו אוכל, כי הוא לא אכל שלושה ימים. כאשר ניסתה האשה לומר כי האוכל מיועד לבעלה, הפך הישש תוקפני וניסה למשוך את השקית בכוח. הוא גם דחף את ידה של האשה והחל צועק בקול רם.

למולנו, למישמע הצעקות הופיע אחד העובדים, הוא משך את הוקן מאיתנו ואמר לנו כי יהיה לנו יותר נוח בחדרו של הבעל, עד שיגיעו כל החולים.

נכנסנו לחדר קטן, שבו ארבע

שרגא הרפז הסתככות בפלילים המצב המישפטי לגבי הגנה של מחלת-נפש, וציון חזר פחות או יותר על מה שסיפר לו עורך-הרין. מרדכי הירדר ואמר: "תראה אני בטח אקבל איזה שתי שנים בכלבוש על הפרציות, אז מה אני אשב אולי 16 חודש, כי יורידו לי את השליש. חודשים אחדים אנחנו כבר מעצר, ועד המישפט בטח יהיה יותר, או בשביל (המשך בעמוד 61)

לחולי-נפש, ולא בבית," אמר הפרק" ליט. "אני לא מבין מה שאתה מספר לי," התפרץ ציון. "אני יודע על אחד שרצח, והיה באישפוז, ואחר כך מצאו שהוא משוגע, הביאו אותו לבית-המישפט ואמרו שהוא היה משוגע אבל כעת כבר לא, והשופט שלח אותו על-המקום הביתה. הוא לא ישב אפילו יום אחד נוסף, ואף פעם לא חידשו את המישפט

